

This eChok Volume of
במדבר 2 Numbers

is donated in loving memory of

Emilio Attia Z"L

נלב"ע שביעי של פסח תשנ"ד

April 2, 1994

ת.נ.צ.ב.ה.

what was read before him. He must not begin reading the concluding text from the prophets until the Torah scroll is rolled up. He must read no fewer than twenty-one verses, but if the subject is complete in fewer than this number, he does not have to add to it. If he read ten verses and there is an interpreter who translated them, it is enough, even if he did not finish the subject. When reading from the prophets, one person reads and even two may translate. He may skip from one subject to another, but he must not skip from one prophet to another except among the twelve prophets — but even there, he must not skip from the end to the beginning [from a prophet who appears later to one who appears earlier in the series of the twelve]. In turning to a new place, he must not take longer than the time the interpreter takes to finish the translation [of the last verse]. (2) The one who reads in the prophets should read three verses to the interpreter, and the interpreter should translate the three of them one after another. If the three verses are three separate sections, he should read to the interpreter only one at a time.

לפניו. ולא יפטר בנביא עד שיגלול ספר תורה. ולא יפחות מעשרים ואחד פסוקים ואם שלם הענין בפחות מאלו אינו צריך להוסיף. ואם קרא עשרה פסוקים ותרגמן המתרגם דיו ואפילו לא שלם הענין. ובנביא אחד קורא ואפילו שנים מתרגמן. ומדלג מענין לענין אחר ואינו מדלג מנביא לנביא אלא בנביאים של תרי עשר בלבד. ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו. וכל המדלג לא ישהא בדלוג אלא כדי שישלים המתרגם תרגומו: ב הקורא בנביא יש לו לקרות לתורגמן שלשה פסוקים והמתרגם מתרגם שלשתן זה אחר זה ואם היו שלשה הפסוקים שלש פרשיות לא יקרא למתורגמן אלא אחד אחד בלבד:

MASEI FOR THURSDAY
TORAH

מסעי ליום חמישי
תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב'ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב ונטלו מרסה ושרו בקהלתה: כג ונטלו מקהלתה ושרו בטורא דשפר: כד ונטלו מטורא דשפר ושרו בחרדה: כה ונטלו מחרדה ושרו במקהלות: כו ונטלו ממקהלות ושרו בתחת:

כב ויסעו מרסה ויחנו בקהלתה: כג ויסעו מקהלתה ויחנו בהר שפר: כד ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה: כה ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת: כו ויסעו ממקהלת ויחנו בתחת:

(22) And they journeyed from Risah and camped in Keheilatah. (23) And they journeyed from Keheilatah and camped in Mount Shapher. (24) And they journeyed from Mount Shapher and camped in Charadah. (25) And they journeyed from Charadah and camped in Mak'heilot. (26) And they journeyed from Mak'heilot and camped in Tachat.

PROPHETS Jeremiah 2

נביאים ירמיה פרק ב

כה מנעי רגליך מגליתך מלאתחברא לעממיא ופומיך מלמפלח לטעות פלחי כוכביא ואמרת תבית מבתר פולחנך לא ארי רחמיית לאתחברא לעממיא ובתר פולחן טעותהון אהך: כו כבהתת גבר דמתחשיב מהימן ומשתכח גניב כן בהיתו בית ישראל אינון מלפיהון ברבבהון וכהניהון ונביהון דשקרא: כז אמרין לצלם אעא אבונא את ולמה דמתעביד מן אבנא אמרין ליה את בריתנא ארי אחזרו

כה מנעי רגליך מיחה וגורנך (וגרונך קרי) מצמאה ותאמרי נואש לוא פיא אהבתי זרים ואחריהם אלק: כו כבשת גנב פי ימצא פן הבישו בית ישראל המה מלכיהם שריהם וכהניהם ונביאיהם: כז אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני (ילדתנו קרי) פי פנו אלי ערף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו: כח ואיה אלהיך אשר עשית לך יקומו אם יושיעוך בעת רעתך פי מספר עריך היו אלהיך יהודה: כט למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם ידוה:

בפולחני קדל ולא שויאו דחלתי לקביל אפיהון וכעידן דבישתא אתיא עליהון כפרין בטעותהון ומודן קדמי ואמרין רחים עלנא ופרוקנא: כח ואן דחלתכון דעבדתון לכון יקומו אם יכלן למפרקכון בעדן בישתכון ארי מנין קרויכון הווא דחלתכון דבית יהודה: כט למא אתון מדמזן למידן לקבל פתגמי כולכון מרדתון במימרי אמר יי:

(25) Withhold your foot from going barefoot and your throat from thirst; but you said: I despair. No, for I love strangers and I will follow them. (26) As the shame of a thief when he is discovered, so has the House of Israel been ashamed; they, their kings, their princes, their priests and their prophets. (27) They say to the wood: You are my father and to the stone: You bore us; for they turned their back on Me and not their face and at the time of their misfortune, they say: Arise and save us. (28) Now where are your gods that you have made for yourself; let them get up if they can save you at the time of your misfortune, for as numerous as your cities were your gods, O Yehudah. (29) Why should you argue with Me? All of you have rebelled against Me, says the Lord.

RASHI

(25) **Withhold** — yourself from idol worship so that you don't go barefoot into exile. **And your throat** — from dying of thirst. **I despair** — It is of no concern [I despair of your words]. (26) **When he is discovered** — that he is a thief when he was held to be faithful. (27) **And at the time of their misfortune** — They say to Me: Arise and

save us. (28) **For as numerous as your cities [were your gods]** — In each and every city you had another god. (29) **Why should you argue** — How could you come and argue with Me if you all sinned against Me?

רש"י

(כה) מנעי. עצמך מעבודה זרה שלא תלכי יחף בגולה: וגרונך. מלמות בצמא: נואש. אין מיהוש: (כו) פי ימצא. שהוא גנב והוא היה מוחזק נאמן: (כז) ובעת רעתם. אמרו אלי קומה והושיענו: (כח) מספר עריך. בכל עיר ועיר אלוה אחר: (כט) למה תריבו. איך תבואו להתוכח בריב אם כולכם פשעתם בי:

WRITINGS Psalms 107

כתובים תהלים פרק קז

לו וַיֵּשְׁבּוּ שָׁם רְעֵבִים וַיְכַנְּנוּ עִיר מוֹשָׁב: לו וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה: לח וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבוּ מְאֹד וּבְהֶמְתֶּם לֹא יִמְעִיט: לט וַיִּמְעֲטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְוּ: מ שִׁפְךָ בְּיָדוֹ עַל-נְדִיבִים וַיִּתְּעֵם בְּתֵהוּ לֹא-דֶרֶךְ:

לו וַיֵּשְׁבּוּ שָׁם רְעֵבִים וַיְכַנְּנוּ עִיר מוֹשָׁב: לו וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה: לח וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבוּ מְאֹד וּבְהֶמְתֶּם לֹא יִמְעִיט: לט וַיִּמְעֲטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְוּ: מ שִׁפְךָ בְּיָדוֹ עַל-נְדִיבִים וַיִּתְּעֵם בְּתֵהוּ לֹא-דֶרֶךְ:

מ שְׂדֵי בְּסָרְנוֹתָא עַל רַבְרַבְנֵיָא וְאַטְעִיאוֹנוּן בְּלִמָּא דְלֹא אֹרְחָא:

(36) And there He settles the hungry and they establish a city for habitation. (37) And they sowed fields and planted vineyards which yielded a fruitful harvest. (38) And He blessed them and they multiplied greatly and did not let their cattle decrease. (39) Though they were reduced and brought low through oppression, affliction and sorrow, (40) He pours contempt upon nobles causing them to wander in the wilderness where there is no path.

RASHI

רש"י

(39) *וימעטו וישחו* — *Though originally they were stooped and reduced from oppression and sorrow.* (40) *נדיבים* — *Nobles.*

(לט) *וימעטו וישחו*. ומתחלה היו שוחין ומועטין מיעוצר רעה ויגון: (מ) *נדיבים*. שְׂרִים:

Mishnah Bekhorot, chapter 4

משנה בכורות פרק ד

(1) How long is an Israelite bound to take care of a firstborn [before handing it over to the priest]? In the case of small cattle, until thirty days, with large cattle, [the period] is fifty days [this is deduced from the verse: "Do not delay your fully-ripened firstfruits-offering] or your elevated-offerings. You must give Me the firstborn of your sons. So must you do to your ox, to your flock" (Exodus 22:28-29). The Rabbis compared the firstfruits to the ox, and the firstborn son to the flock: Just as the firstfruits which ripen after Pesach are brought fifty days later on Shavuot, so, too, the firstborn ox is handed over to the priest fifty days later, and just as the firstborn son is redeemed after thirty days, so, too, the firstborn of the flock]. Rabbi Yose says: In the case of small cattle [they

א עד כמה ישראל חייבים להטפל בבכור. בבמה דקה, עד שלשים יום. ובגסה, חמשים יום. רבי יוסי

רבנו עובדיה מברטנורא

א עד כמה. להטפל בבכור. להתעסק בגידולו קודם שיתנהו לכהן: ברקה עד שלשים יום ובגסה עד חמשים. ובגמרא ילפינן לה מדכתיב (שמות כב) מלאתך ודעמך לא תאחר בכור בניך נתן לי, וסמך ליה כן תעשה לשורך לצאנך, ורמינן שורך המוקדם במקרא למלאתך ודעמך שהוא מוקדם, וצאנך המאוחר לבכור בניך שהוא מאוחר ומלאתך ודמעתיך שהם הביכורים, קרבים לחמשים יום, שהתבואה מבשלת בפסח ואין מביאין בכורים עד עצרת דכתיב (שם כג) וחג הקציר ביכורי מעשיך, וכמו שאתה עושה למלאתך ודעמך שאינך מביאם אלא לטוף חמשים יום, כן תעשה לשורך שלא תביאנו עד חמשים יום. וכדרך שאתה עושה לבכור בניך דכתיב ביה (במדבר י"ה) ופדויו מכן חודש תפדה,

require more care from their mother, so the period] is three months [the *halachah* does not follow Rabbi Yose]. If, during this period, the priest says: Give it to me, he must not give it to him [it makes him appear as a priest who helps in the threshing floor so that the Israelite would give him the gifts, which is forbidden. Here too, since the destruction of the Temple, the firstborn is not usable for any purpose until it is blemished; if he takes

the firstborn prior to the fifty days, he must care for it until it becomes blemished thus, saving the Israelite expense and labor]. But, if the firstborn was blemished, [and thus, usable immediately] and the priest said to him: Give it to me so that I may eat it, then it is allowed [since the priest need not care for it at all]. And during Temple times, if [the firstborn] was not blemished and the priest said to him: Give it to me so that I may offer it [on the altar], it was allowed. A firstborn is eaten year by year [i.e., a total of twelve months from its birth], both unblemished [in the times of the Temple when it was sacrificed and its meat eaten by the priests] and blemished [in our times], for it is said: “You will eat it before the Lord, your God year by year” (Deuteronomy 15:20). [However, where the firstborn is not blemished, we count the twelve months from its eighth day, the day from when it is permitted to be offered]. (2) If a blemish appeared during its first twelve months, he may keep it all twelve months. [If a blemish appeared] after twelve months [i.e., in our times, when he keeps it until it is blemished, as it cannot be offered in the Temple], he is not permitted to keep it except for thirty days [from the time the blemish appeared]. (3) If one slaughtered a firstborn and showed its blemish [to an expert after he slaughtered it, and the expert deemed it a permanent blemish, when the blemish is not in the eye], Rabbi Yehudah permits [since the condition of an eye blemish may become worse due to the pain caused by death and thus is not indicative of a permanent

רבנו עובדיה מברטנורא

כן תעשה לצאנך שאל תביאנו עד שלשים יום: **בדקה שלשה חרשים**. לפי שטיפולה מרובה ששיניה דקות ואינה יכולה לאכול עשב ואם לא תהיה עם אמה, תמות. ואין הלכה כר' יוסי: **לא יתנו לו**. דכיון דעל ישראל רמיא ליטפל בו חמשים יום ואמר לו כהן בתוך זה תנהו לי וארענו, דומה כמי ששוכרו שהוא מצילו מן הטורח על מנת שיתענו לו ולא לכהן אחר, ודומה לכהן המסייע בבית הגרנות לדרוש ולזרות כדי שיתנו לו התרומות, ותניא כהנים ולויים המסייעים בבית הגרנות אין נותנים להם תרומות ומעשרות. אבל אם היה בעל מום ואמר לו תן לי שאוכלנו, הואיל וחזוי ליה לא הוי ככהן המסייע בבית הגרנות: **בין תמים בין בעל מום**. בין בזמן המקדש ובין עבשיו, כל שנה דידיה רשאי לקיימו. ובכור בעל מום ילפינן שהוא ניתן לכהן ואוכלו במומו מדכתיב (שם) ובשרם יהיה לך, לשון רבים, אחד בכור תם ואחד בכור בעל מום: **ב כל שנים עשר חודש**. משנולד: **לאחר שנתו**. כגון בזמן הזה דצריך לקיימו עד שיפול בו מום אינו רשאי לקיימו אלא עד שלושים יום. מיום שנפל בו המום: **ג ר' יהודה מתיר**. במומין שבעין מודה ר' יהודה דאטור, מפני שהן משתנים לאחר מיתה שמפני צער מיתה העין משתנה, ואע"ג דהשתא מתחזי מום קבוע, אי הוה חזוי ליה מחיים הוה מתחזי עובר. ולא שרי אלא במומין שבגוף שאינן משתנים. ור' מאיר סבר, גזרינן מומין

אומר, בדקה שלשה חדשים. אמר לו הכהן בתוך זמן זה תנהו לי, הרי זה לא יתנו לו. אם היה בעל מום, אמר לו תן לי שאוכלנו, מתיר. ובשעת המקדש, אם היה תמים, אמר לו תן לי שאקריבנו, מתיר. הבכור נאכל שנה בשנה בין תמים בין בעל מום, שנאמר (דברים טו), לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה: **ב נולד לו מום בתוך שנתו, מתיר לקיימו כל שנים עשר חדש**. לאחר שנתו, אינו רשאי לקיימו אלא עד שלשים יום: **ג השוחט הבכור ומרפה את מומו, רבי**

blemish], But Rabbi Meir says: [Since a blemish in the eye is not indicative after death the Rabbis forbade any post-death examination and] since it was not slaughtered by the instructions of the expert, it is forbidden. (4) [An expert is one who was authorized by the Bet din in Israel or by the

Nasi to examine defects.] If one who is not an expert examines a firstborn and [he ruled that it had a permanent blemish and] it was slaughtered by his instructions, it shall be buried and he shall make reparations out of his own estate [in the case of small cattle, he pays one quarter of the damage and in the case of large animals he pays half. The reason he pays half is because we doubt if he actually caused any damage; since it is possible that, had an expert seen it, he would have judged that it was not a blemish and it is possible that this firstborn would have died before becoming blemished, the Rabbis instituted that he pay half. In the case of small cattle, since they require expense and effort to raise them, had he not slaughtered it, the owner would have spent this money; thus, the Rabbis credited this amount.] If a judge [who was not ordained,] in giving judgment, declared innocent, a person who was really liable [to pay], or made liable, a person who was really innocent, or declared something defiled, when in reality it was pure, or declared pure, something which was really defiled, his decision stands, but he has to make restitution out of his own estate [according to the Tanna who maintains that one is liable to pay for indirectly-caused damage. However, according to the Tanna who maintains that one is not liable for the indirect cause of damage, this Mishnah is talking about a case where the judge personally enforced his judgment, by taking the money from one and handing it over to the other]. If, however, the judge was an expert for the Bet din [i.e., he had permission from Bet din to judge], he is absolved from making restitution. It once happened

רבנו עובדיה מברטנורא

שבגוף שאינן משתנים אטו מומין שבעין שהן משתנים. והלכה כר' מאיר: ד' מומחה. הוא שנטל רשות מן הנשיא או מבית דין של ארץ ישראל להתיר בכורות. ואע"ג דבעלמא מי שלמד בתורה [שבכתב ו] שבעל פה וידוע לסבור ולהקיש ולהבין דבר מתוך דבר הוא הנקרא מומחה, וכשהוא ניכר וידוע ויצא טבעו אצל אנשי דורו הוא מומחה לרבים, והוא יכול לדרן יחידי, ואע"ג דלא נקט רשותא מראש גולה, לענין היתר בכורות אינו קרוי מומחה, ואינו יכול להתיר בכורות אלא אחר שיטול רשות מבית דין הסמוכין בארץ ישראל. ואין רשות ראש הגולה מועיל ביה: וישלם מביתו. וכשהוא משלם לכהן נותן רביע דמיו אם היא בהמה דקה, וחצי דמיו אם היא גסה. ומשום הכי משלם מחצה, דממון המוטל בספק חולקים דאיכא למימר אפסדיה דאי לא הוה שרי ליה האי הוה אתי מומחה גמור ושרי ליה והוה אכיל ליה, והשתא בעי קבורה, ואיכא למימר לאו מידי אפסדיה דדילמא לא הוה ביה מומא ומומחה גמור לא הוה שרי ליה ושמא לא הוה נפיל ביה מום קבוע לעולם עד שימות. והאי דלא משלם פלגא לדקה כמו לגסה, מפני שיש טורח גדול לגדל בהמה דקה וזה שהתיר הכבור הצילו לכהן מן הטורח הגדול שהיה לו להטפל בו, דשמא אם הראהו לאחר לא היה מתירו והיה לו בו טיפול מרובה עד שיפול בו מום, להכי נגעו בה דלא משלם אלא רביע. ורמב"ם פירשה בענין אחר. וזה עיקר: מה שעשה עשוי וישלם מביתו. למאן דאין דינא דגרמי חייב לשלם מביתו שבביל שגרם הפסד לחברו. ומאן דלא דאין דינא דגרמי, מפרש מתניתין דוקא שנשא ונתן ביד, וזכה את החייב משכחת לה כגון שהיה לו משכון למלוה וזה פטר את הלואה ונטל את המשכון בידו מיד המלוה והחזירו ללוה. וטימא את הטהור נמי משכחת

יהודה מתיר. רבי מאיר אומר, הואיל והוא נשחט שלא על פי מומחה, אסור: ד מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו, הרי זה יקבר, וישלם מביתו. דן את הדין, זכה את החייב וחייב את הזכאי, טמא את הטהור וטהר את הטמא, מה שעשה עשוי וישלם מביתו. ואם היה מומחה לבית דין, פטור

that a cow's uterus was missing and Rabbi Tarfon [ruled it a *treifah* and] gave it to the dogs to eat. The matter came before the Sages at Yavneh and they permitted the animal [for] Theodos, the physician had said: No cow or sow leaves Alexandria, [Egypt,] before its womb is cut out so that it may not breed [elsewhere]. Said Rabbi Tarfon: There goes your donkey, Tarfon [thinking he'd have to sell his donkey to make restitution]. Said Rabbi Akiva to him: Rabbi Tarfon You are absolved, [firstly, because you erred in a Mishnah which explicitly states that a missing uterus does not make an animal *treifah* (Chullin 3:2) and one who errs in a Mishnah may change his ruling (Sanhedrin 33a); thus, the owner who threw it to the dogs is himself responsible. Secondly,] you are an expert [who has permission from Bet din to rule] and whoever is an expert for the Bet din is absolved from making restitution. (5) If one takes payment for examining firstborns [in order to ascertain if they have a blemish], they may not be slaughtered by his instruction [we fear that he may be influenced by his fee and permit its slaughter], unless he was an expert like Ila in Yavneh [who was completely trustworthy] whom the Sages permitted to charge four *issar* for small cattle and six, for large cattle, regardless of whether [he found it to be] unblemished or blemished. (6) If one takes payment to act as a judge, his judgments are void; to give evidence,

רבנו עובדיה מברטנורא

לה שנשא ונתן ביד כגון שהביאו לפניו טהרות לישאל עליהן ואמר טמאות הן ונטל שרץ אחד והגיעו בהן כדי שלא יהיה עוד ספק ויעמדו דבריו. וטיהר את הטמא כגון שלקח פירות טהרות ועירבן עם פירות אלו שטיהר הוא שלא כדיון וטימאן: **ואם היה מומחה לבית דין.** שנטל רשות מבית דין: **פטור.** דלא מצוי למימר ליה אמאי דינת ליה הואיל ולא בקיאת בדיני: **האם שלה.** רחם שלה: **והאכילה רבי טרפון לכלבים.** ששאלו לו עליה ואמר טריפה והאכילה לכלבים: **שלא תלד.** מפני שפרות וחזירות שלהן מעולין מאוד ומוכרין אותן ביוקר, ורוצים שלא ילדו במלכות אחרת כדי שיהיו צריכים להם, וחותרים האם שלה ואינה מתה, הלכך לאו טריפה היא: **הלכה חמורך טרפון.** הפסדת חמורך שאתה צריך למכרו כדי לשלם דמי הפרה לבעליה: **שמומחה אתה.** חדא ועוד קאמר ליה, חדא דטועה בדבר משנה הוא, דמתניתין היא באלו טריפות, ניטלה האם שלה כשרה, וקיימא לן דטועה בדבר משנה חוזר הדין ודין אותו כראוי ואינו משלם. ועוד, אי נמי בשיקול הדעת טעית דאיסורך איסור ולא מצית למהדר ונמצא שאתה הפסדתו, אפילו הכי פטור אתה, לפי שאתה מומחה. ושיקול הדעת היינו כגון תרי תנאי או תרי אמוראי דפליגי, ולא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר, וסוגיין דעלמא כחד מנייהו, ואול הוא ועבד כאידך, מה שעשה עשוי ומשלם מביתו: **ה אין שוחטין על פיו.** דדילמא משום אגרא קא שרי ליה: **כאילא.** שם חכם הדר ביבנה. וחסיד היה ולא נחשד בכך. ובין אמר להו תמים ובין אמר להו בעל מום היה נוטל כל שכרו: **ארבעה איסרות בבהמה דקה ובגסה ששה.** גסה נפשי טרחא להשליכה לארץ ולכפותה ולבדוק מומה הלכך שכרה מרובה: **בין תמים בין בעל מום.** ואע"ג דכי אמר ליה תם הוא לא אהני ליה ולא מידי נוטל שכרו, דאי לא שקיל אגרא אתו למחשדיה כי אמר בעל מום הוא. ומכאן דן הרמב"ם על השוחטים לרבים, שראוי להם או שלא יטלו שכר כלל, או שיטלו שכר על הנמצאות נבילה או טריפה כמו על

מלשלים. מעשה בפרה שנטלה האם שלה, והאכילה רבי טרפון לכלבים, וכא מעשה לפני חכמים והתירוהו. אמר תודוס הרופא, אין פרה וחזירה יוצאה מאלכסנדריא עד שהם חותכין את האם שלה, בשביל שלא תלד. אמר רבי טרפון, הלכה חמורך טרפון. אמר לו רבי עקיבא, רבי טרפון, פטור אתה, שאתה מומחה לבית דין, וכל הממחה לבית דין פטור מלשלים: ה הנוטל שכרו להיות רואה בכורות, אין שוחטין על פיו, אלא אם כן היה מומחה כאילא ביבנה, שהתירו לו חכמים להיות נוטל ארבעה איסרות בבהמה דקה, וששה בגסה, בין תמים בין בעל מום: ו הנוטל שכרו

his evidence is void; to sprinkle or to sanctify, the waters are considered cave waters and the ash is considered stove ash. If he [the judge] was a priest and he was defiled [in order to render judgment he was led through a path which defiled him] regarding his *terumah*, he must give him food and drink and rub him with oil [to replace the *terumah*].

And if he was an old man, he mounts him on a donkey. He also pays him as a workman [who agrees to take off from his particular work for a fee, i.e., we estimate how much this person would accept, for not working on a particular day, if he was a laborer who worked very hard for say, three *zuz*, he probably would accept one *zuz* for not working, and therefore, in this instance, he would be paid one *zuz* for his time]. (7) If one [a priest] is suspected regarding [causing blemishes to] firstborns [so that he may slaughter them], one does not buy even deer's meat, or unprocessed hides from him [lest they be from an illegally, slaughtered firstborn from which it is prohibited to derive any benefit. However, if it is a processed skin, he may purchase it as skin takes time to process, so the priest would be afraid to hold onto a firstborn skin for so long in case he would get caught]. Rabbi Eliezer says: One may buy female hides from him [since females are not subject to the laws of the firstborn. However, the Sages disagree because they fear that the seller might alter the skins, making them look like female skins]. One does

רבנו עובדיה מברטנורא

הנמצאות כשרה, דומיא דרואי בכור: **ו הנוטל שכר לדון דיניו בטלים.** דכתיב (דברים ד) ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה', מה אני בכנם אף אתם בחנם. וברבני אשכנז ראיתי שערוריה בדבר זה, שלא יבוש הרב הנסמך ראש ישיבה ליטול עשרה זהובים כדי להיות חצי שעה על כתיבת ונתינת גט אחד, והעדים החותמים על הגט שני זהובים או זהוב לכל הפחות לכל אחד. ואין זה הרב בעיני אלא גולן ואנס, לפי שהוא יודע שאין נותנים בעירו גט שלא ברשותו, ונותן הגט בעל כרחו צריך שיתן לו כל חפציו. וחושש אני לגט [זה] שהוא פסול, דהא תנן במתניתין הנוטל שכר לדון, דיניו בטלין. להעיד, עדותו בטילה: **להזות.** ממי חטאת על טמא מת: **לקדש.** לערב אפר חטאת במים היים אל כלי: **אפר מקלה.** אפר כירה קרויה אפר מקלה, כלומר אפר בעלמא שאין בה קדושה: **אבל אם היה.** זה רואה הבכורות, או זה הדיין, או העד, או המקדש, כהן, והעבירו המוליכו עמו במקום טומאה וטמאהו מתרומתו, ומפסידו שצריך לקנות חולין ולאכול. ודמי חולין יקרים מדמי תרומה, שהחולין ראויין לכל, ותרומה אינה ראויה אלא לכהנים טהורים: **מאכילו.** זה המוליכו. ומשקוהו וסכו: **ונותן לו שכרו כפועל.** אם היה רגיל במלאכה כבדה וקשה ומרויח בה הרבה, אומדים כמה אדם כזה רוצה ליטול פחות ממה שהיה מרויח במלאכה כבדה ולהתעסק במלאכה זו שהיא קלה, וכך נותן לו. וכן מותר לכל דיין ליטול שכר בטלה כשהבטלה ניכרת ומפורסמת, ולוקח משני בעלי הדין בשוה. ויותר מזה אסור: **ז החשוד על הבכורות.** כהן החשוד להטיל מום בבכור: **בשר צבאים.** שאדום הוא ומחילף בבשר עגל. וזמנין דמזבן בכור עגל תמים ואומר שבשר צבי הוא דאין לחוש לבכורה: **ולא עורות שאינן עבודים.** אבל עבודים זבנין מניה, דאי איתא דבכור הוה לא הוה טרח ביה, סבר, שמעי בי רבנן ומפסדי ליה מינאי: **לוקחים ממנו עורות של נקבה.** דמידע ידיעי. ותנא קמא דאסר סבר, דילמא חתך לזכרותיה ועביד ביה כמין נקבות, וכי משיילי ליה מה חיתוך זה שבמקום נקבות, אומר עכברים אכלוהו. ואין הלכה כר' אליעזר: **מלובן וצואי.** פירשו בגמרא, דמלובן מצואי קאמר, כלומר מרוחץ מצואתו. ולא אמרינן אי דבכור הוא לא מפסיד טרחיה ולא מלבן ליה דסבר שמעי רבנן ומפסדי ליה מינאי, דכיון דטרחיה זוטא הוא טרח ומלבן ליה ולא קפיד עליה: **אבל לוקחין ממנו טווי**

לדון, דיניו בטלים. להעיד, עדותו בטלין. להזות ולקדש, מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה. אם היה כהן וטמאהו מתרומתו, מאכילו ומשקו וסכו. ואם היה זקן, מרפיבו על התמור. ונותן לו שכרו כפועל: **ז החשוד על הבכורות,** אין לוקחין ממנו בשר צבאים ולא עורות שאינן עבודין. רבי אליעזר אומר, לוקחים ממנו עורות של נקבה, ואין לוקחין ממנו

not buy washed and [certainly not] dirty wool from him [though washed wool is somewhat time-consuming, we still fear that the washed wool may have come from an illegally, slaughtered firstborn], but we may buy spun wool or garments from him [the Gemara asks: If one may buy spun wool then, certainly, he may buy garments! The Gemara answers, Here, garments, mean, felt-spreadings where the material was not

yet spun. The reason that they may be purchased is because these processes are very time-consuming and and he would not chance producing it from an illegal firstborn, lest he is caught]. (8) If one is suspected of [ignoring the laws of the] *shemittah*, we do not buy flax from him — not even carded flax [though the carding process is somewhat time-consuming]; but spun or woven [i.e., twisted] wool [which is very time-consuming] may be bought from him [since he is afraid to hold *shemittah* flax for a long period, in case he would get caught]. (9) If one is suspected of selling *terumah* as *chullin*, [the Rabbis fined him and] even water and salt [which are not subject to *terumah*] may not be bought from him; these are the words of Rabbi Yehudah. Rabbi Shimon says: [Only] that which is subject to the obligation of *terumah* [and is forbidden to a non-priest] and [second] tithes [which must be eaten in Jerusalem] may not be bought from him. (10) One who is suspect regarding *shemittah* is not suspect regarding [second] tithes. [There is no fear regarding first tithes as it may be eaten without any conditions.] One who is suspect regarding [second] tithes is not suspect regarding *shemittah* [since each has stringencies that the other does not have the suspect might be strict with one and not the other. Second tithes must be eaten in Jerusalem, whereas *shemittah* produce need not; on the other hand, second tithes can be redeemed, whereas *shemittah* cannot]. And one who is suspect regarding both [*shemittah* and second tithes, which have Biblical force] is also suspect regarding the rules of levitical purity [where they are suspected of selling defiled food,

רבנו עובדיה מברטנורא

ובגדים. דאי דבכור הוא, כולי האי לא טרח בהו, דקפיד אטרחיה דילמא מפסדי ליה מניה: **טווי ובגדים.** לאו בגדים ממש קאמר, דהשתא טווי גרידא לוקחין ממנו, בגדים ארוגים מבעיא, אלא בגדים היינו לבדים עשויים מצמר שאינן טוויין: **ח החשוד על השביעית.** לזרוע או לעשות סחורה בספיחי שביעית: **סרק.** מתוקן במסרק. דכיון דטרחיה זוטא לא קפיד: **אריג.** לאו אריג ממש, דהשתא טווי שרי, אריג מבעיא, הרי בא לכלל טווי קודם לכן, אלא אריג היינו כעין שרשרות שעושין מפתן שלא נטוה מעולם: **ט אפילו מים ומלח.** ומשום קנס: **כל שיש בו זיקת תרומות.** כל דבר שתרומה נוהגת בו. וכל, לאתווי קרבי דגים שמערבין בהן שמן זית, שיש בו זיקת תרומה. והלכה כר' שמעון: **י אינו חשוד על המעשרות.** ולוקחים ממנו תבואה בשאר שני השבוע ואין מעשרין מהן ודאי אלא דמאי. וטעמא דחשוד על השביעית אין חשוד על המעשרות, וחשוד על המעשרות אין חשוד על השביעית, לפי שיש בכל אחד מהן חומר שאינו בחברו. שביעית אינה צריכה להאכל לפנים מחומת ירושלים, ומעשר שני אינו נאכל אלא לפנים מן החומה, הלכך איבא דחמיר ליה עונש מעשר מעונש שביעית. ומעשר אית ליה פדיון, ושביעית כיון שנאסרה אין לה פדיון, הלכך איבא דחמיר עליה שביעית ממעשר: **החשוד על זה ועל זה.** כיון דחשוד אדאורייתא, כל שכן דחשוד

צמר מלפון וצואי, אבל לוקחין ממנו טווי ובגדים: **ח החשוד על השביעית אין לוקחין ממנו פשתן ואפלו סרק,** אבל לוקחין ממנו טווי ואריג: **ט החשוד להיות מוכר תרומה לשם חלין,** אין לוקחין ממנו אפלו מים או מלח, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר, כל שיש בו זיקת תרומות ומעשרות, אין לוקחין ממנו: **י החשוד על השביעית,** אינו חשוד על המעשרות. **החשוד על המעשרות,** אינו חשוד על השביעית. **החשוד על זה ועל זה,** חשוד על הטרהרות.

as being pure, since eating non-consecrated food in purity is only Rabbinical]. And it is possible for one to be suspect regarding the rules of levitical purity, yet not be suspect regarding the two laws [cited above that are Biblical]. This is the general rule: One who is suspect regarding something [a religious law] may not give judgment on it or testify about it.

רבנו עובדיה מברטנורא

על הטהרות, דמדרבנן הוא אדם אוכל חולין בטהרה: ויש שחשוד על הטהרות. דרבנן. ואינו חשוד לשביעית ולמעשרות. דמאן דחשוד אדרבנן לא חשוד אדאורייתא:

Gemara Bekhorot 29a

גמרא מסכת בכורות דף כ"ט ע"א

[We learned in the Mishnah:] If one takes payment [for examining firstborns in order to ascertain if there is a blemish, they must not be slaughtered by his instructions since we fear that he might be influenced by his fee and permit the slaughter unless he was an expert like Ila, in Yavneh who was completely trustworthy, whom the Sages permitted to charge four *issar* for small cattle and six for large cattle]. What was the reason [that for small cattle he took four *issar* and for large cattle he took six]? Because this [the large] one causes him much trouble [to cast it and bind it on the ground so that it can be properly inspected] while the other does not cause him much trouble. [The Sages permitted to charge four *issar* for small cattle and six for large cattle,] regardless of whether he found it to be unblemished or blemished. Now, all is well [that he takes his payment] when he finds it to be blemished, since he permits it [to be slaughtered]. But, in the case where he rules that it is unblemished, why [should he take payment, being that the owner does not benefit from his inspection]? The reason is, that otherwise, [if he only takes payment where he rules that the firstborn is blemished,] he will become suspect and it will be said that, in reality, this one that he ruled blemished is unblemished and the reason he permitted it [to be slaughtered] is because he received payment. If that is the case, then where it is unblemished it might be said that, in reality, it is blemished and the reason that he didn't permit it is that he thinks he may be able to receive payment for a second inspection? The Rabbis enacted payment for the first examination but they did not enact payment twice [for the same animal]. [We learned in the Mishnah:] If one takes payment to act as a judge [his judgments are void]. From where do we know this? Rabbi Yehudah said in the name of Rav: Scripture says: "Behold, I have taught you" (Deuteronomy 4:5), Just as I teach for free, so should you teach for free. We also learned elsewhere: [Scripture says:]

ויש שהוא חשוד על הטהרות, ואינו חשוד לא על זה ולא על זה. זה הכלל, כל החשוד על הדבר, לא דנו ולא מעידו:

הנוטל שכרו וכולי. מאי טעמא האי נפיש טירחיה והאי לא נפיש טירחיה בין תם ובין בעל מום בשלמא בעל מום משום דקא שרי ליה אלא תם אמאי דאם כן אתי למחשדיה ואמרי האי בעל מום תם הוא והאי דקא שרי ליה משום אגרא אי הכי תם נמי אמרי בעל מום הוא והא דלא קשרי ליה סבר כי היכי דלישקול אגרי זמנא אחריתי חד זמנא תקינגו ליה רבנן תרי זמני לא תקינגו ליה רבנן. הנוטל שכרו לדון וכולי. מנהגי מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא (דברים ד) ראה למדתי אתכם וגומר מה אני כהנם אף אתם כהנם.

“Just as the Lord, my God has commanded me” (ibid.). [Intimating] just as I teach for free, so should you teach for free. And from where do I know that if he does not find one to teach him for free, one should pay to study? Because the verse states: “Truth buy” (Proverbs 23:23). And from where do I know that he should not say: Just as I had to pay to study, I will charge to teach? Since the verse states: “Buy truth, but do not sell.” [The Mishnah states: If one takes payment] to sprinkle or to sanctify, the waters are considered cave waters and the ash is considered stove ash. But, I will ask you, a contradiction? [For we learned in a *beraita*:] If one betrothed a woman by giving her purification water or purification ash she is betrothed even though he is an Israelite [and, according to our Mishnah, if one charges money, the waters are ineffective, then what monetary value can it have]? Said Abaye, There is no contradiction: There [where she is betrothed], it is because one may take payment for bringing the ashes and filling the water, but here [in the case of the Mishnah, it is talking about] where he charges for the sprinkling or sanctification. I can prove this as well. Here the Mishnah states: “To sprinkle or to sanctify,” but there the *beraita* states: “If one betrothed a woman by giving her water of purification or ash of purification.” This proves it.

וזה בשלה דף נ"ה ע"ב

רבי ייסא פתח ואמר כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקודשא בריה דהא לית פולחנא לקודשא בריה דהא (אלא) כמה רחמנותא וכל מאן דרחים ליה ועבד פולחנא ברחימותא קארי ליה קודשא בריה דהא רחמא. אי הכי במקאי אוקימנא הנני קראי (משלי כ"ו) רעד ורע אביד אל תעזב וכתוב (שם כ"ה) הקר רגלך מבית רעד אלא הא אוקמוה חבריאי האי קרא בעולות (נ"א ושלמים והאי בחטאות ואשמות) וכתוב השתא רעד ורע אביד אל תעזב למפולח ליה ולא תדפקא ביה ולמעבד פקודוי אל תעזב ודאי והא דאתמר הקר רגלך מבית רעד בלומר הקר יצרך דלא ירתח לקבלך ולא ישלוח בך ולא תעביר הרהורא אחרא. רבי יהודה הוה יתיב קמיה דרבי שמעון והוה קארי כתיב (ישעיה נ"ב) קול צפנד נשאו קול יחדו ירגנו קול צפנד מאן אינון צפנד אלא אליו אינון דמצפאן אימתי ירתח קודשא בריה דהא למבני ביתיה נשאו קול נשאו קול מבעי ליה מאי נשאו קול אלא כל בר נש דבכי וארים קליה על הרבן ביתיה דקודשא בריה דהא וכי למה דכתיב לבתר יחדו ירגנו ווכי למחמי ליה בישובא בחדוותא (שם) בשוב ה' ציון בשוב ה' אל ציון מבעי ליה מאי בשוב ה' ציון אלא בשוב ה' ציון ודאי. תא חזי בשעתא דאתחריב ירושלם לתתא וכנסת ישראל אתתרכת סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד ליה לקבליה בגין דכנסת ישראל אתתרכת (השתא דאיתגלוייא כנסת ישראל סליק ליה לגביה) וכד תתחדר כנסת ישראל לאתרה כדון יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה לאודווגא חד בחד ודא הוא בשוב ה' ציון. וכדון זמינון ישראל למימר (שמות ט"ו) זה אלי ואנוהו וכתוב (ישעיה כ"ה) זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו בישועתו ודאי:

תניא נמי הכי פאטר צוני ה' אלהי מה אני בחנם אף אתם בחנם ומנין שאם לא מצא בחנם שילמד בשכר תלמוד לומר (משלי כג) אמת קנה ומנין שלא יאמר כשם שלמדתיך בשכר כך אלמדנה בשכר תלמוד לומר אמת קנה ואל תמכור. להוות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה ורמינהי המקדש במי חטאת ובאפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי שהוא ישראל. אמר אביי לא קשיא פאן בשכר הבאה ומלוי פאן בשכר הווא וקדוש דיקא נמי דקתני הכא להוות ולקדש והתם קתני המקדש במי חטאת ובאפר חטאת שמוע מינה:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, 152

מוסר חסידים סימן קנ"ב

A person's will is his honor. This applies even to the honor of parents [if one does as they wish, this is their honor], for otherwise, even a perfectly, righteous individual could not be saved from sin; for example, if his father or mother offers him a glass or pours for him [since this is their wish, this is not considered disrespectful], or many other situations that a person cannot avoid. Therefore, it is proper for all God-fearing people to waive the honor due them from their children, even without their children's knowledge, in order not to bring punishment upon them. An example of such an incident is where Rav Huna tore silk garments in the presence of his son Raba, in order to provoke him, as he wanted to test whether his son would become angry, but he forgave him [in advance for possibly becoming angry at his father, (Kidushin 32a)].

רצונו של אדם זה כבודו ואפילו לכבוד אב ואם שאם לא כן אפילו צדיק גמור לא יוכל להנצל מן עבירה פיצד אביו ואמו יושיטו לו הפוס או ימזגו לו וכמה דברים שאין אדם יכול להשמש מהם ולכן טוב הוא לכל יראי ה' שימחלו לבניהם את כבודם אף בלא ידיעתם כדי שלא להענישם כי הא דרב הונא קרע שיראי באפי רבה בריה להקניטו לראות אם יכעוס ומחל לו:

Practical Law:

הלכה

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 12

הרמב"ם הלכות תפלה פרק י"ב

(1) The one who reads the concluding text from the prophets recites one blessing before it: Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who chose prophets, and so on. After the reading he recites four blessings. The first blessing ends with the words: God Who is faithful in all His words. The second blessing ends with the words: Who builds Yerushalayim. The third blessing ends with the words: Shield of David. The fourth blessing ends with mention of the sanctity of the day, just as in the Amidah prayer [Who sanctifies the Shabbat, etc.]. Similarly, if the New Moon comes out on Shabbat, the one who reads the concluding text from the prophets mentions the New Moon in this blessing, as he mentions it in the Amidah prayer. (2) How many people read [in the Torah]? On Shabbat, during the morning prayers, seven people read. On Yom Kippur, six. On Festivals, five. There may be no fewer, but there may be more. On New Moons and the intermediate days of Festivals, four people read. On Shabbat and Yom Kippur, during the afternoon prayers and on

א המפטיר בנביא מברך לפניו ברכה אחת ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים וכו' ומברך לאחריו ד' ברכות ברכה ראשונה חותם בה האל הנאמן בכל דבריו. שניה חותם בה בונה ירושלים. שלישית חותם בה מגן דוד. רביעית חותם בה ענין קדושת היום כמו שחותם בתפלה. וכן אם חל ראש חדש להיות בשבת המפטיר בנביא מזכיר ראש חדש בברכה זו כמו שמזכיר בתפלה: ב כמה הן הקוראין. בשבת בשחרית קוראין ז' וביום הכפורים ו' ובימים טובים ה' אין פוחתין מהם אבל מוסיפין עליהם. בראשי חודשים ובחולו של מועד קורין ד'. בשבתות וביום

the second and fifth days of the week throughout the year and on Chanuka and Purim, during the morning prayers, and on fast days, during the morning and afternoon prayers, three people read; no less and no

more.

מסעי ליל ששי

MASEI FOR THURSDAY NIGHT

צירוף יהיה

כז ונטלו מתחת ושרו בתרח:
 כח ונטלו מתרח ושרו
 במתקה: כט ונטלו ממתקה
 ושרו בחשמנה: ל ונטלו
 מחשמנה ושרו במסרות:
 לא ונטלו ממסרות ושרו בבני
 יעקן: לב ונטלו מבני יעקן
 ושרו בחר הגדגד: לג ונטלו
 מחר הגדגד ושרו ביטבתה:
 לד ונטלו מיטבתה ושרו
 בעברונה: לה ונטלו מעברונה
 ושרו בעציון גבר: לו ונטלו
 מעציון גבר ושרו במדבר
 דצן היא רקם: לז ונטלו מרקם
 ושרו בהור טורא בספי ארעא
 דאדום: לח וסלק אהרן כהנא
 להור טורא על מימרא דיי
 ומית תמן בשנת ארבעין

כז ויִסְעוּ מִתַּחַת וַיִּחַנוּ בְּתָרַח: כח ויִסְעוּ
 מִתָּרַח וַיִּחַנוּ בְּמִתְקָה: כט ויִסְעוּ מִמִּתְקָה
 וַיִּחַנוּ בַּחֲשֻׁמְנָה: ל ויִסְעוּ מִחֲשֻׁמְנָה וַיִּחַנוּ
 בַּמַּסְרוֹת: לא ויִסְעוּ מִמַּסְרוֹת וַיִּחַנוּ בְּבְנֵי
 יַעֲקֹן: לב ויִסְעוּ מִבְּנֵי יַעֲקֹן וַיִּחַנוּ בְּחַר
 הַגְּדָגָד: לג ויִסְעוּ מִחַר הַגְּדָגָד וַיִּחַנוּ
 בְּיִטְבַּתָּה: לד ויִסְעוּ מִיִּטְבַּתָּה וַיִּחַנוּ
 בְּעֵבְרוֹנָה: לה ויִסְעוּ מֵעֵבְרוֹנָה וַיִּחַנוּ
 גְּבֵר: לו ויִסְעוּ מֵעֵצִיּוֹן גְּבֵר בְּמִדְבַּר
 צֶן הוּא קִדְשׁ: לז ויִסְעוּ מִקְדֵּשׁ וַיִּחַנוּ בְּהַר
 הַהֹר בְּקֶצֶה אֶרֶץ אֲדוֹם: לח ויעַל אֶהֱרֹן
 הַכֹּהֵן אֶל־הַר הַהֹר עַל־פִּי יְדוּהָ וַיָּמָת שָׁם

(27) And they journeyed from Tachath and camped in Tarach. (28) And they journeyed from Tarach and camped in Mitkah. (29) And they journeyed from Mitkah and camped in Chashmonah. (30) And they journeyed from Chashmonah and camped in Moseirot. (31) And they journeyed from Moseirot and camped in Benei Yaakan. (32) And they journeyed from Benei Yaakan and camped in Hor-hagidgad. (33) And they journeyed from Chor-hagidgad and camped in Yatvatah. (34) And they journeyed from Yatvatah and camped in Avronah. (35) They journeyed from Avronah and camped in Etzion Gaver. (36) And they journeyed from Etzion Gaver and camped in the desert of Tzin, which is Kadesh. (37) And they journeyed from Kadesh and camped at Mount Hor, at the edge of the land of Edom. (38) And Aharon, the priest ascended Mount Hor by the word of the Lord and died there, in the fortieth year